Mummoni Anna

Kristiina Hurmerinta
Konnevesi

Mummoni Anna Ferdinandintytär Korhonen, avioiduttuaan Poikolainen, oli Selkämän sukuhaaran Korhosia[1]. Hänellä oli hallussaan niin taloudenhoito kuin kaikki mahdolliset kudontatekniikat. Löytyipä hänen kaapistaan myös kuppaussarvet.

Mummon muuttaessa Kerkonkoskelta Hankasalmen asemalle vuonna 1957 elämä oli melkein pilalla. Olihan se hienoa, että Leo-poika oli ostanut äidilleen talon. Mutta. Mitä se on elämä ilman Miisu-kissaa?

Mummo ikävöi ja puhui kissastaan melkein joka päivä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kun Miisu vihdoin löytyi Kerkonkoskelta ja palasi mummon helmoihin, oli riemu rajaton.

Kyllähän se muutto ainoan pojan naapuriin oli tietysti hieno asia. Muuttokuormasta purettiin ensimmäisenä käpykello ja asetettiin seinälle näyttämään aikaa. Seuraavaksi valloittivat pelakuut ikkunalaudan. Keinutuoli, oma sänky ja se olkipatja. Siinäkö oli tärkeimmät?

Ei suinkaan. Sängyn viereen asetettiin mummon ”henkivakuutus”. Se oli puinen kaappi, jossa oli hylly linimentille, kamferitipoille ja elämäneliksiirille, Hota-pulverille, Sitä hän otti joka päivä. Varmuuden vuoksi.

Mummo pisti huushollin pyörimään vauhdilla Kanervikossa. Kohta porisivat isolla liedellä saippuakattilat sulassa sovussa muiden keitosten kanssa.

Isäni oli innokas metsämies ja mummo osasi laittaa riistaa erinomaisella taidolla. Vesi kielellä odotimme pyyn rintapalojen paistumista. Metsojen ja teerten pyrstösulat mummo pyysi isää naulaamaan keinutuolinsa takana olevalle seinälle. Ne olivat hänen ”Michelin tähtensä”. Ne kertoivat osaamisesta.

Nuoruuden perunankuorimakilpailusta tuli voitto. Nopeusko ratkaisi? Sekin, mutta myös työn jälki ja taito. Kuoret punnittiin ja visuimmin veistänyt voitti. Joka ikinen kerta, kun kuorin perunoita, palaa mieleeni mummon kuorimakilpailu.

Mummolan tuvan nurkassa oli varmaan ensi viikoista lähtien myös kangaspuut. Liinaa, ryijyä, kankaita ja mattoja syntyi ympäri vuoden. Mummo oli ammatiltaan kutoja, joka oli elättänyt itsensä kutomalla taloihin. Vuonna 1957 hän oli vasta 70-vuotias ja hyvässä iskussa.

Äitini kanssa hän kutoi vuonna 1949 Aino Backmanin ryijyn Elämän kukka. Mummo kehräsi itse langat ja värjäsi ne luonnonväreillä. Kudonta suoritettiin yhdessä. Kaunis ryijy on kotini seinällä Konnevedellä.

Mummolla oli tarkka värisilmä ja hieno muodon taju. Sisarusten kanssa paukuttelimme kangaspuilla mattoja. Vaativampiin töihin emme saaneet koskea. Muistan mummolan seinältä mummon kutoman kapean ryijyn Mustat tulppaanit.

Virret veisattiin. Aamuhartaudet kuunneltiin ja sunnuntaisin hiljennyttiin kirkonkomentoihin. Niin ja se allakka. Se kiinnosti meitä lapsia kovasti. Se oli mummon päiväkirja, johon merkittiin vaikkapa sisaren pojan Jaakon tulemiset ja menemiset. Siellä oli kuun vaiheet ja syntymäpäivät hyvässä järjestyksessä.

Kuppari kävi säännöllisesti iskemässä pahaa verta mummosta. Sauna lämmitettiin. Mummo makasi lauteella ja me saimme katsoa kynnykseltä toimitusta. Kuppauksessa käytettiin mummon omia sarvia. Kuppauksen jälkeen elämän nesteet virtasivat väkevinä ja mummo oli pirtsakassa kunnossa.

Entäs karamellit? Voi sitä hetkeä, kun hän pyysi hakemaan "makkeisia" eteisen komerosta. Ne olivat lumikarpaloita eli pölysokerissa pyöriteltyjä

1. Vanhemmat Ferdinand Korhonen (21.12.1850– 1.1.1913) ja Amanda, os. Utriainen (22.10.1854 – 24.5.1908) Vaajasalmen Kalliolasta. Katso sukujohtoa tarkemmin Eero Lindsbergin selvityksestä Vaajasalmen Korhoset osoitteesta http://rautalamminkorhoset.fi/sukuselvityksia, taulu 12 s. 67.

Mummoni Anna

Anna ja hänen poikansa Leo

Poikolaisen mökki Kerkonkoskella

karpaloita, Meille kaupan lapsille, joilla oli kaikki maailman karkit saatavilla, nämä olivat ykköstä. Vieraitaan varten mummo pyöräytti Kaarinan rinkeleitä. Niissä oli kanelisokeria ja ne olivat makoisia.

Iltaisin hän kellahti olkipatjalleen, jota ilman hän olisi varmaan välittömästi kuollut. Sinne mummon selän taakse kiepsahdimme yövierailuillamme. Pyysimme häntä kertomaan juttuja ja hänhän kertoi. Meidän suosikkitarinamme oli Äkänen mummo.

Mummoa nauratti aina, kun tätä tarinaa pyydettiin. Hänen naapurissaan oli nimittäin asunut juuri samainen äkänen mummo, joten tarinoita ei edes tarvinnut keksiä.

Tarinoiden myötä hän palasi rakkaalle Kerkonkoskelleen. Eli pienen hetken harmaassa mökissään, tepasteli saunapolulla tai poimi olkikukkia tuvan ikkunan alta.

Sama tapahtui hänen leikittäessään meitä. Suosikkileikkimme oli ”Tien tien aetoo”. Penskat lattialle selälleen. Mummo otti hopeapäisen keppinsä ja alkoi kopottaa lattiaa:

”Tien tien aetoo vaskisilla vitaksilla. Hyppeekö pappilan sika näen korkeen aijan yli?” hän kysyi.

Tietysti hyppäsi ja mummo korotti aitaa. Toisessa leikissä olimme nauriita, joiden kasvuvauhtia hän tiedusteli kepillään. Että nauratti. Että oli joka kerta yhtä lystiä.

Kun mummo lähti vierailulle hän aivan ensimmäisenä napasutti mustan nahkaisen käsilaukkunsa lukon auki. Tarkasti sisällön ja puki sen jälkeen mustat vaatteet ylleen ja viimeisteli lookinsa mustalla huivilla.

Joskus sain tutkia käsilaukun monia pikku taskuja. Muistan Kansanvoiman kirjasen, pakollisen matkahotapulverin ja nenäliinan. Käsilaukku riippuu nykyään eteiseni naulassa. Lähtövalmiina. Kärkkäälän etäserkku Anna-Liisa Savolainen muistaa myös käsilaukun. Hän oli käynyt äitinsä Maija Oittisen os. Korhonen kyläilemässä lapsena mummoni luona Kerkolla. Olihan minun näytettävä Anna-Liisalle miltä tuo laukku näytti. ”Se, se on. Muistan ihan tarkkaan tuon laukun”, Anna-Liisa sanoi.

Itse asiassa minulla on mummon peruja ryijy, valkoiset matot ja käsilaukku sekä ehkä se arvokkain perintö, hänen kangaspuunsa. Kuka, missä ja milloin ne on veistänyt, ei ole tarkkaa tietoa. Kangaspuiden niinipuun materiaali viittaa kuitenkin 1800-luvulle. Katsoessani paksuja kaaripuita, niin puut, joista ne on veistetty, ovat mitä ilmeisimmin alkaneet kasvunsa jo Ferdinandin isoisän Pekka Korhosen aikaan 1700-luvulla.

Kangaspuut kantavat suvun muistoa ja ovat tekevien naisten vertauskuva.